

SPIS TREŚCI

O czym jest i o czym nie jest ta książka	9
--	---

<i>Umbilicus mundi</i> , czyli Ameryka jako pępek świata	14
--	----

Amerykański etnocentryzm; Megalomania i mocarstwowy
prowincjonalizm elit

Amerykanizm jako religia	26
--------------------------------	----

Amerykańska „wyjątkowość” – unikalność amerykańskiego modelu;
Patriotyczna milicja na jego straży; Kult konstytucji; Historyczno-kulturowe
korzenie odporności amerykańskiego kapitalizmu na zmiany; Mit
„amerykańskiego marzenia”

Ostatnia nadzieja ludzkości	42
-----------------------------------	----

Amerykański mesjanizm, czyli „wyjątkowość bis”; Objawione
Przeznaczenie – misja USA na świecie; Amerykańska niewinność
i moralistyczna tradycja polityki zagranicznej; Ironia amerykańskiej historii

Bóg w Nowym Świecie	56
---------------------------	----

Religijność Amerykanów i jej odmiany; Religia jako sojusznik wolności
– historyczne źródła siły wiary w USA; Religia serca i religia rozumu;
Ewangelia sukcesu, czyli Bóg w wersji *light*; Kościół a państwo w USA;
Nurty ponowoczesne, czyli wiara w epoce relatywizmu

Nieśmiertelność za 15 dolarów 80

Amerykanie a śmierć; Hibernacja jako próba oszukania natury;
Oswajanie śmierci w amerykańskiej kulturze; Osobliwości pogrzebów

Tylko z moich zimnych, martwych rąk... 92

Amerykańska miłość do broni palnej; Jej historyczne korzenie – legenda pogranicza, westernu; Spór o drugą poprawkę do konstytucji o prawie do posiadania broni; Niezachwiana potęga *gun lobby*; Prawo do samoobrony – wyraz amerykańskiej wolności i jej koszty: Virginia Tech, Columbine

Libido w służbie postępu 108

Seks po amerykańsku; Siła tradycji purytańskiej; Feministki i obsesja seksualnego molestowania; Zanik kultury romansu; Seks jako higiena życia – nowy purytanizm w przebraniu?

Dyskretny wdzięk czterech kółek 122

Amerykańska cywilizacja samochodowa; Auto jako wizytówka i drugie mieszkanie Amerykanina, kluczowy rekwizyt amerykańskiej kultury; Krótkie dzieje motoryzacji – lokomotywy gospodarki; Dominacja samochodu mimo kosztów ekonomicznych i społecznych; Auto jako ekspresja wolności

Orły i sępy 138

Prawnicy jako strażnicy demokracji; Demokracja sądownicza – wynalazek amerykański; Pozwy jako sport narodowy – potęga adwokatów; Prawnicy a polityka

Sport po amerykańsku 158

Dziwne dyscypliny: bejsbol, futbol amerykański; Dlaczego Amerykanów nie fascynuje piłka nożna; Odmienność amerykańskiego kibicowania; Bejsbol jako kult narodowy

Między tygłem a mozaiką 172

Otwartość USA na obcokrajowców i łatwość ich asymilacji – tygiel wciąż działa; Porównanie z Europą na korzyść USA; Imigranci – siła, która odmładza Amerykę i oddala ją od Europy

Obsesjonaci wszystkich stanów, łączcie się!	191
Społeczeństwo obywateli stowarzyszonych; Od odwlekaczy, przez obrońców biurokracji, do zwolenników przeciętności	
Botoks jest dobry na wszystko	198
Kult zdrowia, urody i jego niebezpieczne wynaturzenia	
Trzy godziny sławy tygodniowo	208
Popkultura jako dar plebejskiej Ameryki dla świata; Celebryci i voyeryzm kultury pop	
Ucieczka z Greenpointu	218
Polskie kłopoty z Ameryką; Jak to jest z naszą miłością do niej – romans ewoluuje; Co nas łączy i co nas dzieli; Polscy imigranci w USA – jak się asymilowali i asymilują, jak sobie radzą i dlaczego nie liczą się w życiu publicznym	
Zamiast konkluzji	236
Bibliografia	239

Amerykane lubią powtarzać: *We are the greatest* – Jesteśmy najwięksi i najwspanialsii. To przekonanie jest fundamentem ich zbiorowej tożsamości i patriotyzmu. Książka ta jest próbą reportażowo-eseistycznego opisu, analizy i refleksji na temat najciekawszych przejawów amerykańskiej wyjątkowości. Autora interesują główne ideologiczne wątki „amerykańskiego credo”, specyficznie amerykańskie zjawiska społeczno-kulturowe, jak sentyment do samochodów i kult broni palnej, oraz te sfery życia – na przykład praktykowanie i przeżywanie religii, sport, seks – w których odrębność *homo americanus* zaznacza się najwyraźniej. Amerykańska wyjątkowość – indywidualizm, quasi-religijny charakter wiary w konstytucję i demokrację przy jednoczesnej nieufności do rządu, uwielbienie wolności, optymizm, otwartość na imigrantów – była zawsze źródłem siły USA i inspiracją dla wielu narodów. Czy pozostaje to dziś aktualne? Czy nie bywa przeszkodą do zmian?

TOMASZ ZALEWSKI,

wieloletni korespondent PAP w Waszyngtonie, w USA mieszka od 24 lat. Absolwent socjologii na Uniwersytecie Warszawskim, w latach 1973-1982 pracował w tygodniku „Literatura”. W stanie wojennym niezwyfikowany na własne życzenie, pisał do niszowych tytułów, utrzymywał się też z nauki angielskiego i pracy ankietera. W 1985 r. otrzymał wraz z Małgorzatą Szejnert nagrodę Solidarności za książkę „Szczecin: Grudzień – Sierpień – Grudzień” o narodzinach robotniczej rewolty w Szczecinie w latach 1970-1981. W 1987 r. wyjechał do USA. Pracował w nowojorskim „Nowym Dzienniku”, a od 1992 r. dla PAP. Od 1997 r. współpracuje z tygodnikiem „Polityka”. Jego pasją jest tenis i literatura latynoamerykańska w oryginale.